

LEGISLATION AS A SUBSTANTIVE PRINCIPLE OF ADMINISTRATION

Dejan Vitanski

Law faculty-Kicevo, University „St. Kliment Ohridski“-Bitola,
Republic of Macedonia, dvitanski@yahoo.com

Abstract: One of the essential principles, which represents a pivot in the physiognomy of the legal order, is the principle of legality. His imperative is manifested through the obligation of the administrative organs and officials, the actions they take and the acts they make, to base exclusively on the laws, as well as the rules based on the law. Legality is a fundamental principle that all employees, from the top to the bottom of the administrative pyramid, should uphold. As a substantive element, it constitutes the essence of the service-based and functionally potent administrative systems of European countries and is established as a normative framework, directive, guide, roadmap and postulate for the operation of their officers. Because of its primordial and strategic significance, in states with atrophied and insufficient institutional structures, which still pass through the labyrinth of the obscure transition tunnel, this principle should be implanted as the basic substrate in the mental matrix and in the professional habitat of the administrators.

In accordance with the principle of legality, the authorities of the public and state administration, in the immediate application of the laws and other regulations, have a duty to provide the rights of the clients, ie they impose obligations that arise only from the laws. In this way, the principle of equality is revived, and arbitrariness, voluntarism and arbitrariness in the resolution of the rights and obligations of citizens and other legal entities are prevented.

By practicing the principle of legality, in fact, the stability of the legal as well as the social system as a whole is ensured and the fundamental, constitutional and law-enforced rights of citizens are guaranteed.

The administrative authorities are obliged to apply the principle of legality and in cases when they are authorized to decide on a free (discretionary) assessment. It is a guarantee mechanism for reducing and preventing arbitrariness and arbitrariness in decision-making.

The antidote to legality is illegality. In the narrow sense, the notion of illegitimacy refers to abuse of power (*ultra vires*), or rather incompetence, a direct violation of legal rules and errors in the establishment and the legal qualification of the facts. This meaning of the term in "narrower sense" refers, in particular, to cases where the administration procedure is regulated by a law that is very precise and in cases where the competence of the administrative authority is determined and imposed in accordance with the law, but it can also apply of cases where the administration has some kind of discretion. In a broader sense, however, illegality involves the pursuit of improper purposes and consideration of inadequate considerations and irrelevant factors.

Keywords: formal legality, material legality, administration, officials, clients.

ЗАКОНИТОСТА КАКО СУПСТАНЦИЈАЛЕН ПРИНЦИП НА АДМИНИСТРАЦИЈАТА

Дејан Витански

Правен факултет-Кичево, Универзитет „Св.Климент Охридски“-Битола, Република Македонија,
dvitanski@yahoo.com

Апстракт: Еден од есенцијалните принципи, кој претставува стожер во физиономијата на правниот поредок е принципот на законитост. Неговата императивност се манифестира преку обврската на административните органи и на службениците, дејствијата што ги преземаат и актите што ги донесуваат да ги темелат исклучиво на законите, како и на прописите засновани на закон. Законитоста претставува фундаментално начело до кое треба да се придржуваат сите вработени, од врвот до подножјето на административната пирамида. Како супстанцијален елемент, таа го сочинува битието на сервисно профилираните и функционално потентните административни системи на европските земји и е етаблирана како нормативна рамка, директива, водилка, патоказ и постулат за работење на нивните службеници. Поради нејзиното примордијално и стратемско значење, во државите со атрофирани и инсуфициентни институционални

структури, кои се уште минуваат низ лавиринтите на опскурниот тунел на транзицијата, овој принцип треба да се имплантира како основен супстрат во менталната матрица и во професионалниот хабитус на административците.

Согласно со принципот на законитост, органите на јавната и на државната администрација во непосредното применување на законите и на другите прописи, имаат должност на клиентите да им ги овозможат правата, односно наложат обврските што произлегуваат само од законите. На овој начин се оживотворува и принципот на еднаквост и рамноправност и се спречуваат арбитрарноста, волунтаризмот и самоволието во решавањето за правата и обврските на граѓаните и на другите правни субјекти.

Со операционализирањето на принципот на законитост, всушност, се обезбедува стабилноста на правниот, како и на општествениот систем во целина и се гарантираат фундаменталните, со уставот и со законите востановени права на граѓаните.

Административните органи се обврзани да го применуваат принципот на законитост и во случаите кога се овластени да решаваат по слободна (дискрециона) оценка. Тоа е гарантен механизам за намалување и спречување на самоволието и арбитрарноста во одлучувањето.

Антипод на законитоста е незаконитоста. Во потесна смисла, поимот незаконитост означува злоупотреба на службена должност (*ultra vires*), поточно некомпетентност, директна повреда на правните правила и грешки во утврдувањето и во правната квалификација на фактите. Ова значење на поимот во „потесна“ смисла се однесува, особено на случаи кога постапката на администрацијата е уредена со закон што е мошне прецизен и во случаи кога надлежноста на административниот орган е детерминирана и наложена согласно со законот, но може да се однесува и на случаи кога администрацијата располага со некаков вид дискреционо право. Во поширока смисла, пак, незаконитоста опфаќа извршување недозволени цели (*improper purposes*) и земање предвид несоодветни размислувања и ирелевантни фактори (*irrelevant considerations*).

Клучни зборови: формална законитост, материјална законитост, администрација, службеници, клиенти.
Област: Општествени науки.

1. ПОИМ НА ПРИНЦИПОТ НА ЗАКОНИТОСТ

Принципот на законитост претставува основно правило, директива, насока, водилка, патоказ и постулат, насочен кон определена цел. Целта, пак, на дејствијата што ги преземаат службениците и на постапките што ги спроведуваат е да се носат законити решенија и во формална и во материјална смисла, за да се обезбеди остварување и заштита на правата, обврските и правните интереси на сите субјекти во административно-правниот сообраќај.

Законитост значи согласност на подзаконските општи акти, конкретните административни акти и на материјалните дејства со законот како повисок правен акт. Со други зборови, законитоста претставува целосна усогласеност на подзаконските акти и на конкретните акти со законот и целосно почитување на законот во практиката од оние субјекти кои се задолжени за негово имплементирање и оживотворување. Вака сватена, законитоста во администрацијата се изразува како владеење на законот, а не како владеење на луѓето.

Во административно-правната теорија се познати два поима или два вида на законитост: законитост во формална смисла или формална законитост и законитост во материјална смисла или материјална законитост.

2. ФОРМАЛНА ЗАКОНИТОСТ

Формалната законитост постои кога има усогласеност на формата на подзаконските акти и на конкретните административни акти со формата утврдена во законот. Поконкретно, формална законитост постои ако административниот акт е донесен во постапка и од надлежен субјект предвидени со законот.

Обликот на административниот акт, всушност, е начинот на кој се создава и манифестира актот, односно тој е сублимат на материјалните средства со чија помош тој се остварува.

Обликот (формата) на административно-правниот акт, главно го сочинуваат следниве три елементи:

- надлежност на органот за донесување на актот;
- постапката според која актот се донесува; и
- обликот или формата во која актот се манифестира

Овие три елементи треба кумулативно да бидат исполнети за да биде задоволен формално-правниот аспект на начелото на законитоста.

Под поимот надлежност се подразбира овластување и должност на определен орган да решава определени административни работи на определена територија и да донесува конкретно определени акти. Надлежноста не е конципирана само како право, односно само како овластување на еден орган да решава определени работи и да донесува определени акти, туку таа истовремено претставува и негова должност.

Надлежноста има големо правно значење како за самите странки, така и за органите што решаваат во административна постапка. Всушност, прописите за надлежноста утврдуваат кој орган и за која административна работа е овластен и должен да решава, при што истовремено го ослободуваат од обврската да решава за сите други правни работи. Исто така, прецизно детерминираната надлежност е од особено значење и за самата странка, која ќе знае на кој орган од мноштвото органи и институции да му се обрати во конкретна ситуација со свое барање (Гелевски, С, Управно процесно право, Скопје, 2009, стр. 84-85).

„Значењето на определувањето на надлежноста во управната постапка е повеќекратно. Пред се, во јавен интерес е однапред по пат на одредување на органите кои ќе решаваат да се опфатат сите управни работи. Со тоа се воспоставува соодветен ред и хармоничен однос помеѓу одделни вршители во рамките на државната структура, па и надвор од неа, а одредувањето на надлежноста е особено важно и за странките. Тие така дознаваат со кој орган ќе треба да комуницираат во конкретен случај, со што се придонесува за полесно остварување на нивните права, како и за правната сигурност“ (Tomić, Z, Upravno pravo, Beograd, 1991, str. 362-363).

Секој административен орган не може да донесува секаков вид административни акти. За некои административни органи постои законска пресумција дека само тие можат непосредно да создаваат административно-правни односи и да донесуваат конкретни акти (решенија), со кои се одлучува за правата, правните интереси или обврските на граѓаните и на правните лица. И општите правни акти не се надлежни да ги донесуваат сите видови органи на администрацијата. Органот кој е надлежен за донесување определен акт не може да се замени со друг орган. Заменувањето на еден орган од друг не е дозволено, што значи актот треба да биде донесен од стварно надлежниот административен орган, во спротивно тој ќе биде незаконит.

Во врска со надлежноста, во својот познат таракат, R.W.R.Wade потенцира: „Јавната администрација ја остварува својата дејност во голема мера според законските овластувања што им се доделени на јавните органи преку безбројните закони на Парламентот... Едно законско овластување (statutory power) треба да се толкува како имплицитно одобрение на кое било дејство што може да биде разумно, да се смета за нераскинливо (collateral) или изведено (consequential) од самото овластување, и оваа теорија не се применува на рестриктивен начин“ (R.W.R.Wade, C.F.Forsyth, Administrative Law, Oxford, 2004, стр.213).

Надлежноста е строго определена категорија и при непочитување на нормите со кои таа е детерминирана, така донесениот акт ќе биде огласен за ништовен (ќе се смета како воопшто да не бил донесен, односно ќе се поништат сите правни последици што актот ги произвел од моментот на неговото донесување).

Постојат два вида надлежност: стварна надлежност (во нејзини рамки и функционална) и месна надлежност. Значи, „Административната одлука мора да биде донесена од страна на материјално (стварно) и територијално (месно) надлежен орган (R.Maurer, Droit administrative allemande, Paris, 1992, стр.245).

Стварната надлежност се определува како право и должност на одреден административен орган или организација која врши јавни овластувања да решава и да донесува акти за одделни исти или истородни административни работи.

Како решавање за исти административни работи од одредена административна материја, може да се посочи, на пример, решавањето за доделување социјална парична помош. Во сите случаи кои се однесуваат на ранливи и егзистенционално загроени категории граѓани на целата територија на државата, стварно надлежен ќе биде ист орган-јавната установа за социјални работи, затоа што станува збор за решавање исти административни работи. Но истиот орган ќе биде надлежен да одлучува и за престанување на давање парична помош, односно за укинување на претходно стекнатото право, доколку определени лица не ги исполнуваат повеќе пропишаните услови за ползување на тоа право, при што за разлика од првиот случај, овде велиме дека станува збор за решавање на истородна административна работа.

Стварната надлежност се определува според природата на административните предмети. Таа се пропишува (определува) со материјално-правните прописи со кои се регулира административната област, односно административната материја.

Функционалната надлежност претставува поблиско и попрецизно определување на стварната надлежност на одделни органи, односно службени лица согласно нивните функции во одделни фази или етапи на административната постапка. Така, на пример, функционално надлежен за водење на постапката ќе биде службеникот, а за донесување решение во индивидуалните/инокосни органи функционално надлежен е старешината на органот (министер, директор, началник) додека, пак, функционално надлежни за носење на актот во колективните органи се мнозинството членови на колегијалното тело.

Месната надлежност, пак, ја определуваме како право и должност на органот или организацијата да донесува акти во врска со работите кои спаѓаат во нивниот делокруг на надлежност, но само за определено територијално подрачје на кое, всушност, се протега дејноста на органот. Со помош на месната надлежност се врши територијално разграничување на стварно надлежните органи за решавање работи од ист вид.

Месната надлежност може да биде општа и посебна. Како критериум за определување на општата месна надлежност се зема местото на живеење на странката. На пример, ако странката бара остварување на определено право или добивање определена услуга, месно надлежен ќе биде оној орган или јавна организација чие седиште се наоѓа во местото на живеење на странката. Исто така, кога на странката и се определува некоја обврска, месно надлежен ќе биде органот чие седиште се наоѓа во местото на живеење на странката. За определување, пак, на посебната месна надлежност, може да дојдат до израз повеќе критериуми, и тоа:

1) во работите што се однесуваат на недвижност, според местото каде што се наоѓа недвижноста. На пример, ако определен субјект бара издавање градежна дозвола, месно надлежен ќе биде оној орган на чие подрачје се наоѓа недвижноста;

2) во работите што се однесуваат на надлежноста на органите на државната управа, други државни органи и органи на општината, според местото на нивното седиште, во работите што се однесуваат на дејноста на правните и други лица на кои со закон им се доверени јавни овластувања, исто така, според местото на нивното седиште;

3) кога има повеќе странки, надлежноста се определува според странката кон која барањето е насочено. Ако странката нема живеалиште во државата, надлежноста се определува според местото на нејзиното престојувалиште, а ако нема престојувалиште, според местото на нејзиното последно живеалиште, односно престојувалиште;

4) ако месната надлежност не може да се определи според погоренаведените точки 1, 2, 3, таа се определува според местото каде што настанала причината за водење на постапката; и

5) во работите што се однесуваат на брод или на воздухоплов, или во кои поводот за водење на постапката настанал на брод или на воздухоплов, месната надлежност се определува според матичното пристаниште на бродот, односно на воздухопловот.

Надлежноста претставува еден од конститутивните елементи на актот (општ, конкретен или материјален). Во овој контекст, за оценка на законитоста на актот како претходно прашање секогаш се поставува, дали тој е донесен од овластен орган, односно дали е испочитуван темелниот принцип на надлежност при неговото донесување. Доколку актот бил донесен спротивно на овој принцип, тој ќе биде поништен и покрај тоа што може по својата содржина да биде заснован на закон.

Постапката според која се донесува административниот акт, исто така, претставува значаен составен елемент на обликот на административниот акт. Постапката ја сочинуваат сите процесни дејствија кои надлежниот орган е обврзан да ги преземе пред донесувањето на актот. Постапката за донесување подзаконски општи правни акти (уредба, наредба, правилник и сл.), како и за донесување конкретни административни акти (решенија) е предвидена и пропишана со закон. На пример, кај индивидуалните акти, кога определена странка бара од надлежниот орган да и признае определено право, органот пред да го донесе актот мора да спроведе постапка. Постапката има неколку фази: 1.пovedување на постапката, во конкретниов пример, органот ќе ја поведе постапката врз основа на странечка максима, само ако има предлог од странката, затоа што се работи за остварување нејзино лично право; 2.испитна постапка – се утврдуваат фактите и околностите, кои се од значење за донесување на решението; 3.доказна фаза – се состои во утврдување на вистинитоста на фактите со помош на доказни средства; и на крај како финален продукт на постапката откако биле преземени задолжителните процесни дејствија, следува решението (Витански, Д, Јавна и државна администрација, Второ издание, 2014, стр. 93).

Актите на органите на администрацијата имаат и своја правна форма. Општите акти се донесуваат во форма на уредба, правилник, наредба и упатство, конкретните акти се донесуваат во форма на решение, одобрение, дозвола, а материјалните акти се носат во форма на акти на документација (уверение и сл.), евиденција, соопштување и сл.

Формата претставува конститутивен елемент за правното дејство на актите. Актите на администрацијата, најчесто, се донесуваат во писмена форма. „Усните“ акти претставуваат исклучок и тие се повеќе средство за соопштување на актот. Значи, по правило и најчесто решенијата во административната постапка се донесуваат во писмена форма. Самата писмена форма („црно на бело“) на некој начин врши пресија врз субјектот надлежен за донесување на актот да биде објективен, непристрасен и да донесе законит и правилен акт. Оваа форма претставува и своевиден гарантен механизам, кој им овозможува на странките посигурна заштита на нивните права и интереси при иницирање жалбена или инстанциона постапка до високиот орган или, пак, управно-судска заштита.

Само по исклучок, кога е тоа предвидено со закон, решение може да се донесе и во усна форма. Тоа најчесто е случај: кога се работи за преземање исклучително итни мерки со цел да се обезбеди јавниот мир и безбедност и заради отстранување непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето или на нивниот имот. Во овие ситуации, поради сложената констелација на односи, која налага ургентно реагирање за заштита на определени фундаментални вредности, овластеното службено лице може да го донесе решението во усна форма и да нареди тоа да се изврши веднаш, без одлагање.

Во контекст на горенаведеното, ќе изнесеме некои компаративни практики. На пример, во Шпанија, Законот за правниот режим на јавните администрации и општата административна постапка предвидува: „Административните одлуки се донесуваат во писмена форма, освен ако нивната природа бара или дозволува друга форма на поадекватно изразување“. Во Германија, „административната одлука може да биде изразена во пишана, електронска, усна или друг вид форма“. Законот за административна постапка налага „усната административна одлука да биде потврдена во писмена форма во случај на законски интерес или ако засегнатото лице тоа го бара. И електронската одлука мора да биде потврдена во пишана форма во рамките на истите услови“ (Фромонт, М, Административното право на земјите од Европа, превод од француски на македонски јазик, 2010, Арс ламина, Скопје, стр.225-226).

Со самиот факт што актите на администрацијата (било општите правни акти, индивидуалните или материјалните) произведуваат определено правно дејство, како и пресудите (граѓански или кривични) и другите граѓанско-правни акти (договори за купопродажба и сл.), тие секогаш имаат карактер и значење на „официјални документи“.

Во определен случај, кога правната форма е законски пропишана, незапазувањето на формата може да го доведе во прашање правното дејство на актот. Така, на пример, донесувањето определени акти може да биде условено со давање согласност, одобрување или потврда од друг орган на администрацијата. Според тоа, овде се јавуваат дополнителни процесни дејства на други органи, како задолжителна форма при донесување на актот.

Исто така, за правната ефикасност на некои акти потребна е посебна форма. Така, во одредени случаи, актите се донесуваат со мнозинство гласови. Ваквиот начин се применува кога актот го донесува колегијален административен орган. Во други случаи, за донесување определен акт потребно е претходно да се спроведе усна расправа како процесно дејство. Тоа е редовна практика кога се решава за административни предмети со повеќе странки, кои имаат спротивни интереси. Овде усната јавна расправа претставува задолжителна форма за донесување на административниот акт.

Во процесот на создавање на административно-правните акти, сите три елементи кои се составни компоненти на нивниот облик имаат особена важност и мора да бидат кумулативно исполнети. Со непочитување или со повреда на кој било од овие три елементи актот станува формално незаконит. Од материјална, содржинска страна актот може да биде и исправен, но поради фактот што не бил донесен од надлежен орган, во пропишана постапка или во определена форма, тој ќе биде прогласен за формално незаконит.

3. МАТЕРИЈАЛНА ЗАКОНИТОСТ

Материјалната законитост значи согласност на содржината на подзаконските општи акти, конкретните акти и на материјалните дејства со содржината на законот. За постоење на материјална законитост, потребни

се два услова: 1.содржинска усогласеност на подзаконските акти и на конкретните акти со законот; и 2.почитување на духот на законот во практиката од сите и од секого, а посебно од оние субјекти коишто го извршуваат и оживотворуваат во практиката.

Материјалната законост претставува должност на административните службеници за правилна примена на материјалните прописи (закони, други прописи на државни органи, општи акти), со кои однапред се пропишани и утврдени правата, обврските и правните интереси на граѓаните и на правните субјекти, како и условите кои треба да бидат исполнети за тие да можат да се остварат. Материјалната законитост подразбира во конкретна административна работа да се примени оној материјално-правен пропис, кој соодветствува на утврдената фактичка состојба.

Ако е повредена содржината на законот, односно ако е донесен поединечен акт со кој на определен субјект му е признаено право или, пак, определена обврска спротивна на законот, тогаш е направена материјална повреда на законот. Притоа, таквиот поединечен акт може да се напаѓа од аспект на материјалноправната незаконитост.

Значи, материјално-правна, односно содржинска незаконитост на правниот акт постои кога содржината на некои административни акти (на пример, уредби, правилници, решенија и сл.) е во спротивност со онаа што е утврдена во законите.

4. ПРИМЕНАТА НА НАЧЕЛОТО НА ЗАКОНИТОСТ ПРИ ДИСКРЕЦИОНИТЕ ОВЛАСТУВАЊА НА АДМИНИСТРАЦИЈАТА

Од правен аспект, под дискреционо овластување се подразбира со закон востановено право на административниот орган при донесувањето определен акт, од две или повеќе можности да го избере она решение кое е најцелисходно.

„Дискреционо право постои кога администрацијата може, ако се исполнети сите услови за спроведување на законот, да избира меѓу различни однесувања“ (H.Maurer, *Droit administrative allemande*, trad. Fromont, Pariz, 1994, стр.127).

Поимот „дискреционо овластување“ означува овластување со кое на административниот орган му се доверува определен степен на слобода во однос на одлуката што треба да ја донесе, овозможувајќи му, при тоа, од повеќе правно допуштени одлуки да ја одбере онаа која смета дека е најсоодветна (Компилација на инструменти на Советот на Европа, *Административно право- Препораки*, Скопје, 2005, стр. 283).

Во случај на дискреционо одлучување, службениците треба да ја избираат онаа алтернатива, која најмногу одговара на јавниот интерес. Притоа, нивното постапување и одлучување не смее да премине во арбитражност или самоволие.

Решенијата што се донесуваат по слободна (дискрециона) оценка мора да бидат донесени во границите на законското овластување и во согласност со целта која требало да се постигне со таквото овластување. Во нормата во која е содржано дискреционото овластување, потребно е прецизно и недвосмислено да биде детерминирана целта заради која се допушта административната дискреција.

И за дискреционите акти важи правилото, дека треба да бидат донесени од страна на надлежен орган, во пропишана постапка и врз основа на утврдени правно–релевантни, односно вистинити факти (Stjepanović, N, Lilić, S, *Upravno pravo, opшти deo*, Beograd, 1991, стр. 195, исто и Matović, I, *Upravni postupak*, Zagrab, 1988, стр. 31). Значи, надлежноста, постапката (процедурата) за донесување на актот и утврдувањето на фактичката состојба или материјалната вистина се елементи кои не можат да бидат предмет на дискреционо одлучување.

Административниот орган мора претходно да утврди дали се исполнети материјалните услови, а потоа да ја применува дискреционата оценка. На пример, кога законот за поседување оружје пропишува дека дозвола за држење и носење оружје може да се издаде само на полнолетно лице, психофизички здраво, неосудувано и слично, тоа значи дека овие параметри претставуваат материјални услови кои мора претходно да бидат исполнети, за потоа органот на управата да може да се впушти во дискрециона оценка (Христов, А, *Управно право*, Скопје, 1984, стр. 93).

Како што напоменаваме погоре, административниот орган не смее да посегнува по дискреција ако изрично со закон не е овластен за тоа. Слободата на неговото одлучување треба да се состои само во избор на алтернативите, кои со дисјунктивна правна норма му се понудени за решавање на конкретниот случај. Ова од причина што, самоволното вршење на слободната оценка претставува незаконитост.

5. ЗАКЛУЧОК

Принципот на законитост претставува основно начело и водилка во административното дејствување, но има и пошироко уставно-правно значење, како стожер на правниот поредок. Неговата императивност се манифестира преку обврската на административните органи и на службениците, дејствијата што ги преземаат и актите што ги донесуваат да ги темелат исклучиво на законите, како и на прописите засновани на закон. Согласно со принципот на законитост, органите на јавната и на државната администрација во непосредното применување на законите и на другите прописи, имаат должност на клиентите да им ги овозможат правата, односно наложат обврските што произлегуваат само од законите. На овој начин се оживотворува и принципот на еднаквост и рамноправност и се спречуваат арбитрарноста, волунтаризмот и самоволието во решавањето за правата и обврските на граѓаните и на другите правни субјекти.

Начелото на законитост содржи две димензии: доследна примена и на материјално-правните и на формално-правните прописи. Материјалната законитост претставува должност на службениците за правилна примена на материјалните прописи (закони, други прописи на државни органи, општи акти), со кои однапред се пропишани и утврдени правата, обврските и правните интереси на граѓаните и на правните субјекти, како и условите кои треба да бидат исполнети за тие да можат да се остварат. Материјалната законитост подразбира во конкретна административна работа да се примени оној материјално-правен пропис, кој соодветствува на утврдената фактичка состојба. Материјалната законитост значи согласност на содржината на подзаконските општи акти, конкретните акти и на материјалните дејства со содржината на законот. Формална законитост, пак, постои ако административниот акт е донесен во постапка и од надлежен субјект предвидени со законот.

Административните органи се обврзани да го применуваат принципот на законитост и во случаите кога се овластени да решаваат по слободна (дискрециона) оценка. Односно, решенијата што се донесуваат по слободна (дискрециона) оценка мора да бидат донесени во границите на законското овластување и во согласност со целта која требало да се постигне со таквото овластување. Притоа, и за дискреционите акти важи правилото, дека треба да бидат донесени од страна на надлежен орган, во пропишана постапка и врз основа на утврдени правно-релевантни факти.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Фромонт, М, Административното право на земјите од Европа, превод од француски на македонски јазик, 2010, Арс ламина, Скопје, стр.225-226;
- [2] Гелевски, С, Управно процесно право, Скопје, 2009, стр. 84-85;
- [3] H.Maurer, Droit administrative allemande, trad. Fromont, Pariz, 1994, стр.127;
- [4] Христов, А, Управно право, Скопје, 1984, стр. 93;
- [5] Компилација на инструменти на Советот на Европа, Административно право- Препораки, Скопје, 2005, стр. 283;
- [6] Matović, I, Upravni postupak, Zagrab, 1988, стр. 31;
- [7] R.Maurer, Droit administrative allemande, Paris, 1992, стр.245;
- [8] R.W.R.Wade, C.F.Forsyth, Administrative Law, Oxford, 2004, стр.213;
- [9] Stjepanović, N, Lilić, S, Upravno pravo, opshti deo, Beograd, 1991, стр. 195;
- [10] Tomić, Z, Upravno pravo, Beograd, 1991, стр. 362-363;
- [11] Витански, Д, Јавна и државна администрација, Второ издание, 2014, стр. 89-91.

